

УДК 330.322.01

Якимчук Т. В.,
асистент кафедри менеджменту,
Національний університет харчових технологій, м. Київ

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ГОТОВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ

У статті представлено методичний підхід до оцінки готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії. Методичний підхід ґрунтується на співставленні результатів виробничої, фінансової та інвестиційної діяльності галузі та підприємства. Розраховуються інтегральні показники, які дозволяють порівняти достатність внутрішньої готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії і вимоги зовнішнього середовища. Запропонований методичний підхід сприяє підвищенню ефективності управління інвестиційною стратегією підприємства шляхом виявлення та усунення недоліків у його господарській діяльності.

Ключові слова: інвестиційна стратегія, оцінка, фінансова складова, виробнича складова, управлінська складова, функціональна стратегія, управління.

МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ОЦЕНКЕ ГОТОВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ К РЕАЛИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ

Якимчук Т. В.

В статье представлен методический подход к оценке готовности предприятия к реализации инвестиционной стратегии. Методический подход основывается на сопоставлении результатов производственной, финансовой и инвестиционной деятельности отрасли и предприятия. Рассчитываются интегральные показатели, которые позволяют сравнить достаточность внутренней готовности предприятия к реализации инвестиционной стратегии и требования внешней среды. Предложенный методический подход способствует повышению эффективности управления инвестиционной стратегией предприятия путем выявления и устранения недостатков в его хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: инвестиционная стратегия, оценка, финансовая составляющая, производственная составляющая, управленческая составляющая, функциональная стратегия, управление.

METHODICAL APPROACH TO ASSESSMENT OF THE ENTERPRISE'S READINESS TO IMPLEMENT AN INVESTMENT STRATEGY

Yakymchuk T.

A methodical approach of assessment of the enterprise's readiness to implement an investment strategy was presented in the article. The methodical approach is based on comparing the results of the production, financing and investment activities of the enterprise and industry. Types of activities take into account the interrelation between the investment and other functional strategies. The integral indicators are calculated and it allows comparing the

adequacy of internal enterprise's readiness to implement the investment strategy and requirements of the environment. After calculation weaknesses of the enterprise can be identified and the management decisions can be offered to improve the selection and implementation of investment projects. The methodical approach contributes to improve the efficiency of the investment strategy management by identifying deficiencies and taking remedial action in the economic activities of the enterprises.

Keywords: *investment strategy, assessment, financial component, manufacturing component, administrative component, functional strategy, management.*

Постановка проблеми. Цілеспрямоване управління виробничою інвестиційною стратегією є досить складним завданням у зв'язку з мінливістю зовнішнього середовища та у зв'язку з низьким рівнем гнучкості реальних інвестиційних проєктів, які є переважаючими у складі інвестиційної стратегії промислових підприємств. Так як достовірно спрогнозувати зміни зовнішніх умов господарювання підприємств неможливо, то акцент в стратегічному управлінні необхідно робити на розробку та використання методичних підходів, які дозволять вносити своєчасні корективи у сформовані інвестиційні стратегії відповідно до вимог зовнішнього середовища, з урахуванням внутрішніх факторів та особливостей діяльності підприємств.

До факторів внутрішнього середовища, які впливають на заплановану ефективність реалізації інвестиційної стратегії, варто віднести: обґрунтованість вибору інвестиційних проєктів та прийнятих управлінських рішень в процесі реалізації інвестиційної стратегії, швидкість та здатність керівництва підприємства реагувати на зміни умов господарювання, досягнутий рівень стратегічного управління на підприємстві, наявні інвестиційні ресурси. Ці фактори необхідно враховувати в процесі перспективного управління інвестиційною діяльністю підприємства та для його подальшого удосконалення, що на сьогоднішній день є актуальним завданням теорії та практики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням, пов'язаними з вибором та ефективною реалізацією інвестицій були присвячені дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких Бланк І.О., Федоренко В.Г., Мартиненко М.М. та Ігнат'єва І.А., Пересада А.А., Майорова Т.В., Єрохін С.А. [5], Хрущ Н.А. [8], Баранець Г.В., Швець К.О., Левченко В.В. [1], Фролова Т.О., Ястремська О.М. Вчені досліджували і питання, пов'язані з управлінням інвестиційною стратегією. У своїх наукових роботах дослідники в більшій мірі розглядали питання формування інвестиційної стратегії, аніж розробки методичних підходів до підвищення ефективності її реалізації. Тому, нині промислові підприємства недостатньо забезпечені дієвими науково обґрунтованими методами та інструментами перспективного управління інвестиціями.

Мета статті. Представити методичний підхід до оцінки готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії, який був розроблений з урахуванням взаємозв'язку інвестиційної з іншими функціональними стратегіями та необхідності визначення відповідності внутрішнього середовища зовнішнім умовам ведення господарської діяльності підприємства.

Основні результати дослідження. У сучасній науковій літературі використовувались такі словосполучення як «готовність підприємства до стратегічних змін» [6], «готовність

підприємства до проведення реінжинірингу бізнес-процесів» [4], «готовність підприємства до реалізації інноваційної стратегії» [7] тощо. Досить часто у цих випадках під готовністю підприємства науковці розуміють наявність потенціалу та ототожнюють ці два поняття. Враховуючи, що сутність поняття «потенціал» є досить суперечливим питанням і тлумачиться неоднозначно вченими та дослідниками, то ми вважаємо за доцільне для уникнення непорозумінь у трактуванні результатів нашого наукового дослідження зазначити наступне.

Під оцінкою готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії ми розуміємо сформовану в результаті попередньої діяльності підприємства здатність (спроможність) діяти в існуючому зовнішньому середовищі таким чином, щоб через визначений час досягти поставлених стратегічних інвестиційних цілей шляхом реалізації обраних у дану стратегію інвестиційних проектів. На рис. 1 представлений розроблений методичний підхід до оцінки готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії.

Для розробки вище вказаного методичного підходу попередньо було класифіковано функціональні стратегії за основними видами діяльності, які підлягають бухгалтерському обліку. Згідно з вказаною класифікаційною ознакою доцільно виокремлювати, крім інвестиційної, фінансову та виробничу внутрішні (ті, що спрямовані на розвиток об'єктів внутрішнього середовища) функціональні стратегії. Вони повинні прийматися до уваги у процесі управління інвестиційною стратегією. З урахуванням виділених стратегій було розроблено методичний підхід до оцінки готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії.

Відповідно, оцінка готовності підприємства складається з трьох складових: управлінської («вертикальної»), виробничої та фінансової («горизонтальних»). Для кожної складової необхідно розрахувати показники для кожної групи, вказаної на рис. 1. Показники цих груп, на думку автора, найбільш повно характеризують ту чи іншу складову готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії.

Показники кожної групи розраховуються за п'ятирічний період для будь-якого досліджуваного підприємства, а в подальшому – повинні бути нормалізовані [3]. Вагові коефіцієнти запропоновано розраховувати за допомогою коефіцієнту варіації [2]. На основі нормалізованих значень та вагових коефіцієнтів визначаються інтегральні показники для кожної складової (від 0 до 1), які в сукупності дозволяють поррахувати внутрішню готовність підприємства до реалізації інвестиційної стратегії.

Щоб перевірити достатність цієї готовності вимогам зовнішнього середовища, були порраховані показники, покращення значень яких є основною ціллю основних видів діяльності підприємства (фінансової, виробничої, інвестиційної). Відповідно, для визначення адекватності внутрішньої готовності складових підприємства до реалізації інвестиційної стратегії у існуючих ринкових умовах нами були обрані наступні показники:

- для управлінської складової – темпи росту інвестицій в основний капітал;
- для виробничої складової – темпи росту обсягів виробництва в галузі;
- для фінансової складової – рентабельність операційної діяльності.

На основі співставлення внутрішньої готовності досліджуваного підприємства з вимогами зовнішнього середовища можна визначити основні напрями удосконалення управління інвестиційною стратегією підприємства.

Рис 1. Методичний підхід до оцінки готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії

Джерело: розроблено автором

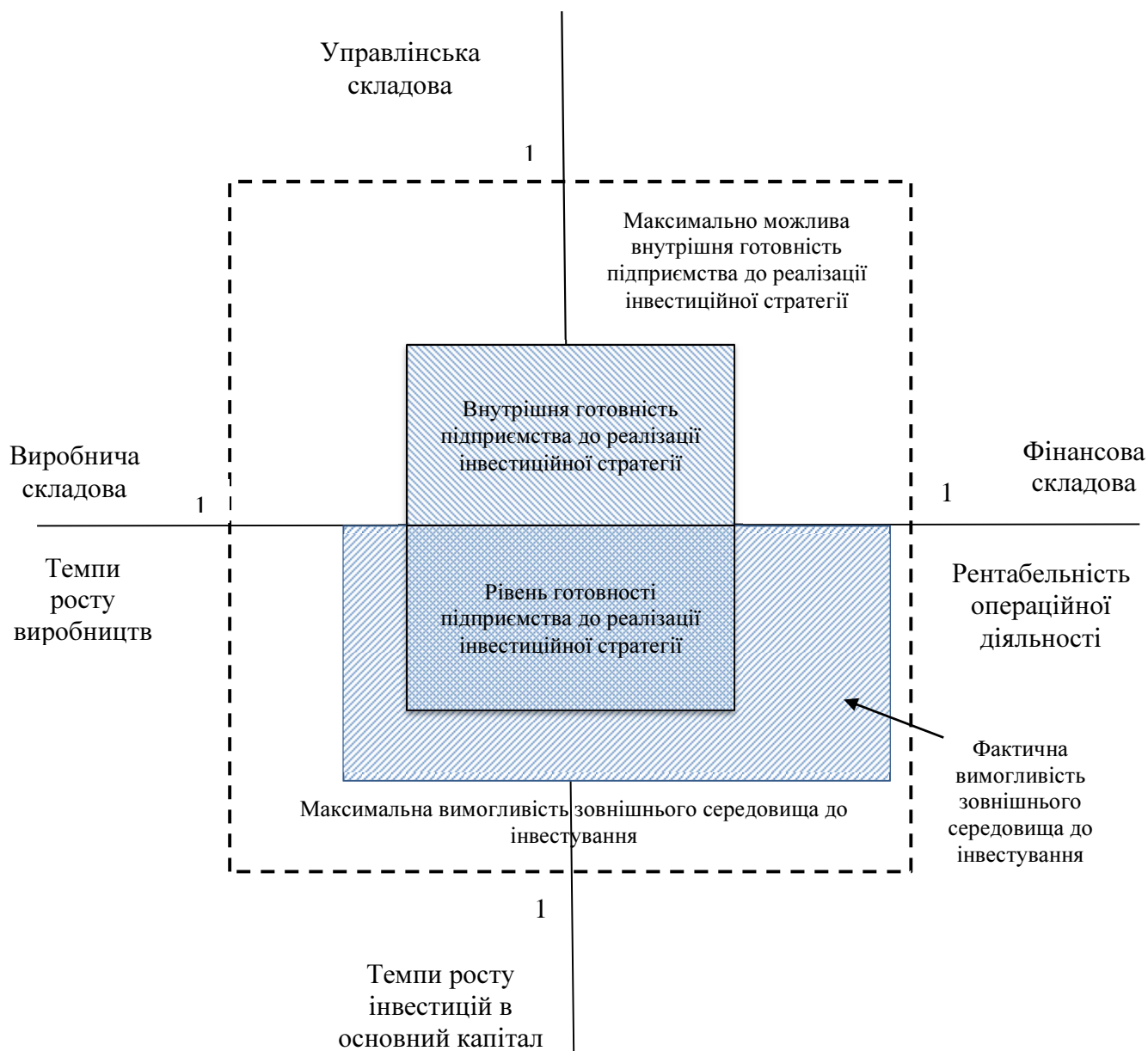

Рис. 2. Графічне зображення готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії

Джерело: розроблено і побудовано автором

На рис. 2 представлено рівень готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії, який можна не тільки порахувати у відсотковому вираженні, але й зобразити графічно.

Висновок. Результати оцінки готовності підприємства до реалізації інвестиційної стратегії дозволяють визначити спроможність підприємства здійснювати ефективну інвестиційну діяльність в довгостроковому періоді в існуючих умовах на основі перевірки відповідності результатів її попередньої діяльності вимогам зовнішнього середовища.

Розроблена оцінка дозволяє виявити недоліки у основних сферах господарювання підприємства, усунення яких сприятиме підвищенню ефективності управління інвестиційною стратегією. Може бути використана також для обґрунтування управлінських

рішень щодо вибору інвестиційних проектів та для визначення ефективності реалізації інвестиційної стратегії.

Напрямом подальших досліджень стає розроблення практичних рекомендації відповідно до отриманих результатів оцінювання підприємств різних галузей народного господарства.

1. Баранець Г.В. Удосконалення процесу розробки інвестиційної стратегії підприємства в умовах здійснення зовнішньоекономічної діяльності / Г.В. Баранець, К.О. Швець, В.В. Левченко // *Економіка і регіон*. – 2012. - №3 (34).

2. Волощук Р.В. Порівняльний аналіз підходів до визначення вагових коефіцієнтів інтегральних індексів стану складних систем / Р.В. Волощук // *Індуктивне моделювання складних систем*. – 2013. – Вип. 5.

3. Григорук П.М. Методи побудови інтегрального показника / П.М. Григорук, І.С. Ткаченко // *Бізнесінформ*. – 2012. - № 4.

4. Управление крупным промышленным комплексом в транзитивной экономике: [монограф.] / [Ю.Г. Лысенко, Н.Г. Гузь, С.И. Левицкий и др.]; под общ. ред. проф. Ю.Г. Лысенко, проф. Н.Г. Гузя. – Донецк: ООО «Юго-Восток, Лтд», 2003.

5. Управління інноваційною діяльністю в економіці України : [кол. наук. монограф.] / за наук. ред. проф. С.А. Єрохіна. – К.: Національна академія управління, 2008.

6. Усик С. П. Вибір стратегії розвитку з урахуванням ступеня готовності підприємства до стратегічних змін / С. П. Усик // *Актуальні проблеми економіки*. – 2009. – №6 (96).

7. Федулова И. В. Готовность предприятий к реализации инновационной стратегии / И. В. Федулова // *Бизнесинформ*. – 2010. – № 11.

8. Хруц Н. А. Стратегії компанії: механізми формування й адаптації в сучасному інвестиційному середовищі / Н. А. Хруц // *Фінанси України*. – 2008. – № 8.